

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK Universitetet i Oslo		
Saksb.:	kopi:	
JHL	- 5 MAR 1998	
Ark.:	0624	
Saksnr.:	95/7449	ok. nr.: 2

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

Hauges gate 89, 3019 Drammen

Telefon (03) 83 81 50

Telefax (03) 83 47 58

KONTORADMINISTRASJONEN

ARKIV

Vår dato:

23.09.91

Deres dato:

01.06.91

Vår ref.:

1419/91 ILGL/-

Deres ref.:

 Øvre Eiker kommune
3300 HOKKSUND

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK	
002105	21.10.91
SAKS. 8(w)	ARK. NR.
KOPI/IL	SIRKULERES

REVISJON AV KOMMUNEPLAN FOR ØVRE EIKER - HØRING

Vi har mottatt ovennevnte kommuneplan, og beklager at fristen ikke er overholdt.

Fornminnene registrert i Økonomisk kartverk ser ut til å være tatt hensyn til på en tilfredsstillende måte i kommuneplanen. Dette ser vi på som svært positivt.

Følgende opplysninger bør gis på kommuneplankartet:

Alle kulturminner eldre enn 1537 og en 5 meter sone rundt deres synlige eller kjente ytterkant er automatisk fredet i h.h. til Lov om kulturminner §§4 og 6.

For kirker gjelder en fredningssone på 60 meter JFR. Lov om kirker og kirkegaarder av 1897, mens det for fredede anlegg er 5 meter.

Dersom det ved tiltak i marken dukker opp fornminner, må arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre fornminnene eller deres sikringssone på 5 meter. Melding skal straks sendes fylkeskommunen, jfr. lov om kulturminner av 9. juni 1978 §8.

§22 i lov om kulturminner omhandler forholdet mellom kulturminneinteressene og arealplanleggingen, jfr. også Miljøverndepartementets rundskriv T-29/83. Her framgår det at kommunene har plikt til å få undersøkt om aktuelle utbyggingsplaner vil kunne komme i konflikt med fornminner ved utarbeidelse av bebyggelsesplaner og reguleringsplaner. Etter kulturminneloven har kommunene ingen undersøkelsesplikt i forbindelse med kommuneplanarbeidet, og Fylkeskommunen ved fylkeskonservator har heller ingen plikt til å foreta registreringer av fornminner i denne sammenheng. Dersom kommunen ønsker å få foretatt registreringer i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanen for å ha bedre grunnlag for valg av utbyggingsområder, må kommunen inngå en avtale om dette. Det kan være hensiktsmessig dersom kommunen vet at kommuneplanen vil utløse arbeide med flere reguleringsplaner. Registreringene vil kunne utføres mer rasjonelt dersom flere reguleringsplaner kan tas under ett.

Vår uttalelse innebærer ikke at vi har sagt oss enig i den foreslåtte arealbruken i kommuneplanen. Vi forutsetter at alle forslag til planer innenfor området blir sendt oss til uttalelse, jfr.

Kulturminnelovens §§9 og 22.

Vi ber om at våre merknader blir tatt til følge. Ønsker kommunen ytterligere opplysninger, står vi gjerne til tjeneste.

Når det gjelder nyere tids kulturminner, har fylkeskonservator følgende kommentarer: Den påbegynte registreringen av eldre bygninger (SEFRAK) bør fullføres i perioden og midler settes av til rapport for datainnsamlingen. Det er videre viktig å merke seg at også tekniske og industrielle kulturminner må vies oppmerksomhet i planarbeidet. Det bør også utarbeides en egen temaplan for kultur.

Kommuneplanen påpeker en negativ utvikling i bl.a. tettstedene ved at disse fremstår som grå og identitetsløse. Bevaring av lokal byggeskikk vil i stor grad bidra til å gi de ulike stedene sin egen karakter, og på den måten bevare særtrekk i kommunens historie. En viser bl.a. til TON-prosjektet og Aker - Smørgrav prosjektet som begge bør følges aktivt opp i planperioden.

Videre bør forholdene legges tilrette for opprettholdelse av tradisjonell spredt boligbygging som vitner om viktige næringsmessige strukturer i Øvre Eiker.

Med hilsen

Geir Helgen
fylkeskonservator

Inger Liv Gøytil Lund
arkeolog

Kopi: Universitetets Oldsaksamling

Øvre Eiker kommune
Stasjonsgt.
3301 HOKKSUND

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER	
Universitetet i Oslo	
Saksb. JHL	Kopi
30 APR. 1999	
Ark.: 0624	
Saksnr. 957449	Dok.nr.: 3

Saksbeh: Jørn Jensen
Dir. tlf: 32808669
Telefaks: 32808672
Vår ref: 99/516-2 (Oppgis ved henv.)
Arkivkode: 650.713.
Vår dato: 14.04.99
Deres dato: 03.03.99
Deres ref: TPLIV/99/2673/T503

ØVRE EIKER KOMMUNE
KOMMUNEPLANENS AREALDEL 1998-2007
OFFENTLIG ETTERSYN

Vi har mottatt ovennevnte kommuneplan til uttalelse.

AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER

Registreringene av automatisk fredete kulturminner som er foretatt i forbindelse med utarbeidelse av økonomisk kartverk, er ofte mangelfulle. Det er derfor store muligheter for at det ligger automatisk fredete kulturminner som ikke er registrert innenfor områdene som dekkes av kommuneplanen.

Fylkeskommunen har av denne grunn ikke grunnlagsmateriale for å kunne vurdere hvorvidt den foreslåtte arealdisponeringen innebærer konflikt i forhold til automatisk fredete kulturminner. Vi må derfor presisere at vi ved vår uttalelse ikke kan si oss enig i arealbruken, jfr. lov om kulturminner § 8,4. ledd. Dette innebærer at arealdelen ikke har direkte rettsvirkning sett i forhold til automatisk fredete kulturminner, og kan særlig få konsekvenser for områder som nå legges ut som byggeområder. Arealbruken vil først bli avklart når de enkelte regulerings- og bebyggelsesplaner sendes til fylkeskommunen som sektormyndighet for kulturminnevern. Av dette følger også at kulturminnemyndighetene må være høringsinstans når det gjelder tiltak i LNF-områdene, på linje med sektorene vilt/miljø og landbruk.

Ønsker kommunen en avklaring av eventuelle konflikter på kommuneplanstadiet, er dette fullt mulig innenfor de områder som ønskes utlagt til byggeområder. Dette kan være hensiktsmessig dersom kommunen vet at kommuneplanen vil utløse arbeid med flere reguleringsplaner. Registreringene vil kunne utføres mer rasjonelt dersom flere reguleringsplaner kan tas under ett. Kommunen vil da på vanlig måte måtte bekoste de arkeologiske undersøkelsene som er nødvendige for å kunne vurdere hvorvidt utbyggingen kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Et viktig moment i det videre arbeidet er å vurdere i hvilken grad enkelte kulturminner, automatisk fredete kulturminner (R) skal markeres direkte på kommunedelplankartet. En slik markering kan misforstås dit hen at det ikke finnes andre kulturminner innenfor planområdet. Dersom en velger å benytte enkeltmarkeringer for kulturminner, må det komme fram av tegnforklaringen og/eller planbestemmelsene at det finnes langt flere automatisk fredete kulturminner i område enn de som er avmerket. Det kan også være en ide å lage egne temakart for kulturminner. Her kan alle de kjente automatisk fredete kulturminnene synliggjøres, sammen med freda bygninger og utvalgte kulturlandskapsområder.

Følgende tekstdel bør innarbeides i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel:

Dersom det ved tiltak i marken dukker opp freda kulturminne, må arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnene eller deres sikringssone som normalt omfatter et fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets ytterkant. Melding skal straks sendes fylkeskommunen, jfr. lov om kulturminner av 9. juni 1978 § 8.

Videre forutsetter vi at alle forslag til planer innenfor området blir sendt oss til uttalelse, jfr. kulturminnelovens §§ 9 og 22. Vi ber om at våre merknader blir tatt til følge. Ønsker kommunen ytterligere opplysninger, står vi gjerne til tjeneste.

NYERE TIDS KULTURMINNER

Det er foretatt en registrering av nyere tids kulturminner (i hovedsak bygninger) i 1980-/1990-åra. Dette er en del av en landsomfattende registrering som kalles SEFRAK (SEkretariatet For Registrering Av faste Kulturminner i Norge). Med nødvendig supplering vil denne registreringen være et godt utgangspunkt for en verneplan for kommunen, eventuelt en rapport om byggeskikk. Vi vet at kommunens tekniske etat har begynt arbeidet med dette, noe vi ser som svært positivt. Etter vår mening bør dette få en så høy prioritet at resultatet kan få den nødvendige faglige tyngde. Vi må innrømme at deler av SEFRAK-registreringen dessverre er av en slik kvalitet at en oppjustering vil være påkrevet. Vi er innstilt på å bistå kommunen noe i arbeid med en verneplan e.l.

FORSLAG OM REGULERING TIL SPESIALOMRÅDE

En verneplan bør munne ut i forslag om regulering av særlig verdifulle områder til spesialområde med formål bevaring etter plan- og bygningslovens § 25.6, eventuelt båndlegging i kommuneplanen. Fra før har kommunen et fåtall slike kulturvernområder, som Fossesholm og kirkene. Både verneverdige gårdstun og deler av tettstedene som Dynge og Vestfossen sentrum kan være aktuelle for denne typen regulering.

KULTURLANDSKAP

Jordbrukslandskapet i Øvre Eiker har kvaliteter sett fra kulturvernsynspunkt. Vi anbefaler at kommunen foretar en gjennomgang av kulturlandskapsområdene og lager en oversikt over verneverdig kulturlandskap, slik enkelte andre kommuner i Buskerud er i ferd med å gjøre.

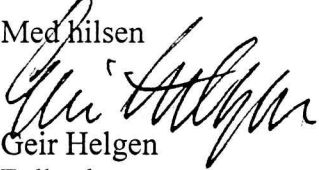
PLANLAGTE UTBYGGINGSOMRÅDER

I kommuneplanen foreslås det å legge to nye områder i åsen NØ for Hokksund ved gårdene Lerberg og Ullern ut til boligformål. Det er her grunn til å peke på dette områdets helt spesielle karakter i en kulturhistorisk sammenheng. Det er bevart en rekke ulike kulturminner i dette området. Det er kjent både gravhauger, hulveger samt en rekke spor etter tidligere tiders jordbruk. Også spor etter nedlagte husmannsplasser med tufter, steingjerder, åkerreiner osv. kommer tydelig fram flere steder. Flere av disse kulturminnene er automatisk fredet, og sammen utgjør de et hele som gjør dem spesielt verdifulle.

Området er ikke systematisk gjennomgått av arkeologer eller andre som jobber innen kulturminnevernet. Vi anser potensialet for å finne flere automatisk fredete kulturminner i disse områdene for stort. Et forhold som gjør området spesielt, er at det her ligger et relativt flatt område ganske høyt oppe i åsen. Pga. at gårdstunene på 17-1800 tallet ble flyttet ned til sletta der Hobbestadgårdene ligger i dag, har store deler av dette høyereliggende området fått ligge til dels urørt. Det vil derfor også være muligheter for å finne spor etter den forhistorisk gården i disse områdene.

I forbindelse med områdene ved Ullern og Lerberg vil kulturavdelingen anbefale en arkeologisk undersøkelse allerede på kommuneplannivå, slik det er beskrevet ovenfor. Dette for å avklare forholdet til tema kulturminner så tidlig som mulig i en eventuell videre planprosess.

Med hilsen

Geir Helgen
Fylkeskonservator

Knut Paasche
Fylkesarkeolog

Jørn Jensen
Kulturvernkonsulent

Kopi: Universitetets oldsaksamling, IAKN
Regionalavdelingen, her